

Kronološki pregled života sv. Franje Asiškoga

na osnovu najnovijih znanstvenih istraživanja.

Conspectus chronologicus vitae S. Francisci Assisiensis.

Dr. fra Dominik Mandić — Mostar.

1.182. — ca 24. juna (?!). — Rođen u Asizu, Umbrija, Ivan Bernardone, kasnije prozvan Franjo, od oca Petra Bernardone, bogatoga trgovca suknom, i majke plemenite Pike.

»A. D. 1182. Puer Franciscus natus est in civitate Assisii, patre Petro de Bernardone«, *Alb. Stadensis*, Monum. Germaniae historica, Scriptores (MG SS.), t. XVI. p. 350. Slično: *Minorita Erphordiensis*, MG SS. XXIV. 193. »Feliciter Pater sanctus migravit ad Christum anno incarnationis Domini MCCXXVI, aetatis autem suae XLV.º Nam quasi XXV annorum erat, quando a saeculi statu perfecte conversus est«, *Bern. a Bessa*, Liber de Laudibus b. Francisci, c. VIII. S ovim u savezu cfr *1 Cel. 2; Celandano*, Leg. Chori 2; *Vita S. Francisci versificata* n. IX, ed. Al. Christofani, Prato 1882, p. 10.

ca 1190. — Upravitelj crkve San Giorgio u Asizu poučaje Franju u knjizi.

1 Cel. 23, S. Bonav., Leg. maj. c. 15 n. 5, *Jordanus* 50.

1200.—1205. — Ratno stanje između Asiza i Perugje.

18. jan. 1200. prima Perugja u svoju sredinu asiškoga) izbjeglicu Girarda »Gislerij Alberici« a domala neke druge, i daje im građansko pravo (*Bulletino d. R. Dep. di storia patria per l' Umbria*, vol. VI, Perugia 1900, p. 323; *Archivio per la Storia eccl. dell' Umbria*, vol. II, Foligno 1915, p. 549). Tekom 1203. neprijateljstva se zaoštravaju (*Bulletino*, vol. VIII, Perugia 1902, p. 137—139; *Archivio*, vol. II, p. 551). U novembru 1203. Asižani izriču kaznu nad izbjeglicama u Perugji, poimence nad sinovima »Gislerii« (*Compositio pacis Assisii an. 1203.*, Archivio II. p. 559 s.).

1204. — polovicom godine. — U odlučnoj bici između Asiza i Perugje Franjo zarobljen kod mosta San Giovanni i odveden u tamnicu u Perugju.

3 Socii 4, 2 Cel. 4. Cfr. Prof. Francesco Pennacchi, L'anno della prigionia di S. Francesco in Perugia, Archivio per la Storia eccl. dell' Umbria, vol. II, p. 556.

1205. — u prvoj polovici augusta. — Izmirenje Asiza i Perugje. Franjo pušten na slobodu vraća se kući.

3 *Socii* 4, 2 *Cel.* 4. — 29. jula 1205. neprijateljsko stanje traje: »Curia (imperialis) cum perusinis et cum illis de asisio qui sunt cum perusinis pactum non faciet... et curia iuuabit homines asisii recuperare iura sua...« (*Diploma Philippi II.* 29. jula 1205, Archiv. storico del Comune di Assisi, T. B. — A 2; Böhmer-Ficker, *Regesta Imperii* V, 1, n. 117.). Mir sklopljen prije 22. dotično 17. aug. 1205. (*Bulletino di storia patr. per l'Umbria*, VIII, n. 81. et 82.). Zadnji mirovni akt (»Pax inter perusinos et asisinales«) 31. aug. 1205 (*Bullettino*, VIII, n. 83).

— Pod jesen i litemkom zime. — Franjo teško bolestan. 1 *Cel.* 3.

1206. — Po svoj prilici rano u proljeće. — Franjo putuje u Apuliju, da tu zadobije viteštvo od grofa Gentilisa. Iz Spoleta vraća se natrag u Asiz.

»in Aquiliam... ut a quodam comite Gentii nomine miles fiat«, 3 *Socii* 5. Cfr. 1 *Cel.* 4 s., 2 *Cel.* 6., S. Bonav., Leg. maj. c. I, n. 3, *Anon. Perusinus* cap. I. n. 5. — U to je vrijeme u južnoj i srednjoj Italiji bilo više »Gentilis-a«: Gentilis comes de Manupello (*Böhmer*, *Regesta Imperii* V, n. 444.), Gentilis Rainaldi (*Ibid.* n. 12. 290), Gentilis de Palearia, čuvar malodobnoga Fridrika II. (*Ib.* n. 555 b), Berard Gentilis (*Ib.* n. 12. 510.). Mislim, da je Franjo putovao pod zastavu: Gentilis comes de Montefiore, za kojega znamo, da je koncem g. 1204. ratovao u korist carevu u srednjoj i južnoj Italiji (*Ib.* n. 12. 286 a), ili pod zastavu: »Mattheus Gentilis, dei et regia gratia comes Alesinus (Lesino) et Civitatis, capitaneus et magister iustitarius Apulię et Terre Laboris« (*Ib.* n. 12. 599, cfr. *ib.* num. 668, 1.786, 2.820, 12.328, 12.525, 12.602.).

— tekom g. 1206. — Postepeno unutarnje obraćanje sv. Franje, hodočašće njegovo u Rim, susretaj s gubavcima, i t. d.

1 *Cel.* 6—9— 2 *Cel.* 7—11, 3 *Socii* 7—15, S. Bonav., Leg. maj. c. I, n. 4—6.; *Testamentum* s. Francisci n. 1.

1207. — prije 19. marta, dotično između 22. II. i 19. III.: Potpuno obraćanje sv. Franje odrekavši se oca i svijeta.

1 *Cel.* 13—15, 2 *Cel.* 12, 3 *Socii* 19 s., S. Bonav. Leg. maj. c. 2, n. 3 s. — »Anno Domini 1207 Franciscus vir negotiator officio... in habitu heremitico modum penitentie est aggressus«, *Jordanus* 1. Isto svjedoče: *Albricus Trium Fontium* (MG SS XXIII 887), *Rogerus de Wendover* (MG SS XXVIII 42), *Vincentius Bellouacensis* (Spec. Historiae, I. XXIX, c. XCVII p. 423), *Salimbene de Adam* (MG SS XXXII 21, 585), *Anon. Perusinus* c. 1, n. 3. Iscrpljivo o tome cfr. P. D. Mandić, De legislatione antiqua O. F. M., I, Mostar 1924., p. 4—19.

1207.—1209. — Franjo prōvodi pustinjački život i popravlja crkvice sv. Damnjana, sv. Petra (?) i sv. Marije Anđeoske.

1 *Cel.* 16—20, 2 *Cel.* 14 s., 3 *Socii* 21—24, *S. Bonav.*, Leg. maj. c. 2 n. 5—8. »Duobus deinde annis habitum heremiticum gessit«, *B. a Bessa*, De Laudibus c. VIII.

1209. — Po svojoj prilici 24. februara. — Sluša-jući u Porcijunkuli Evangelje Mt 10, 5—10 Franjo promjenjuje pustinjački život u apostolski.

»Anno Domini 1209 anno conversionis sue tercio audito in ewangelic, que Christus discipulis suis ad predicandum missis dixit, statim baculo et pera et calceamentis depositis habitum mutavit et cum, quem fratres nunc portant assumpsit imitator ewangelice paupertatis effectus et sedulus ewangelii predicator«, *Jordanus* 2. Cfr 1 *Cel.* 22, 3 *Socii* 25, *S. Bonav.* Leg. maj. c. 3 n. 1.

— 16. aprila. — Franji se pridružuju prvi drugovi: brat Petar (ne Cathanii!) i Bernardus de Quintavalle. Taj događaj i dan smatra se početkom franjevačke družbe.

1 *Cel.* 23 s., 2 *Cel.* 15, 3 *Socii* 27—29, *S. Bonav.*, op. c. III, n. 3; Cfr *Mandić*, op. c. p. 19—22.

— 23. aprila. — Brat Egidije pridružuje se Franjinoj družbi.

1 *Cel.* 25, 3 *Socii* 32, *S. Bonav.*, Leg. maj. c. 3, n. 3, *Vita fr. Aegidii*, ed. Chron. 24 Gener., Anal. Franc. III p. 75, 113 s., Acta SS, Apr. III, p. 220 i 224.

— c a m a j. — Prvo apostolsko putovanje Franje i njegovih drugova. Franjo s Egidijem u Marki Ankonitanskoj.

3 *Socii* 33, *Anon. Perusinus* c. 3 n. 15, *Vita fr. Aegidii*, ed. Chron. 24. Gen., An. Fr. III 76, ed. Acta SS, Apr. III 222. Cfr *Mandić*, op. c. p. 22 s.

— Jun — septembar. — 4 nova druga iz Asiza.

»Sabbatinus, Moticus, et Ioannes de Cappella«, 3 *Socii* 35, *Anon. Perusinus* c. 3, n. 17; »fr. Philippus septenarium numerum adimplevit«, 1 *Cel.* 25.

— Z i m a 1209/1210. — Drugo apostolsko putovanje. Brat Bernard i Egidije u Florenciji.

1 *Cel.* 29 s., 3 *Socii* 36—41, *S. Bonav.*, Leg. maj. c. 3, n. 7. Tada bio veliki led: »licet esset magnum frigus«, 3 *Socii* 39, *Anon. Perusinus* c. 5 n. 20.

1210. — Prvih mjeseca. — Povratak s drugoga putovanja. U družbu primljena 4 nova člana. Preselenje u Rivo Torto.

»Statim autem alii quatuor viri, boni et idonei, appositi sunt ad eos et sequuti sunt sanctum Dei« *1 Cel.* 31. Cfr *3 Socii* 41, *S. Bonav.*, Leg. maj. c. 3 n. 7. — Glede imena prvih 11 drugova sv. Franje cfr *P. L. Oliger*, Exp. Reg. Ang. Claren, Ad Claras Aquas 1912, p. 3—5.

— **c a m a j**—**j u n.** — Franjo piše pravila družbe i s njima putuje u Rim. Inocencije III. nausnice odobrava pravila i dopušta Franji i drugovima propovijedati.

1 Cel. 32 s., *2 Cel.* 16 s., *3 Socii* 46—52; *S. Bonav.*, Leg. maj. c. 3 n. 8 s. — Za rekonstrukciju Protoregule cfr *Mandić*, op. c. p. 121—125. U Rimu je Franjo položio zavjet poslušnosti Papi i bio reden za dakona; druga braća položila su zavjet posluha Franji i primili tonsuru, *ibidem*, p. 36—43. Papa nadodao Protoreguli današnji Predgovor t. zv. »Regulae I«, *ib.* p. 40—42, 85, 126 s.

— **L j e t o.** — Franjo propovijeda u dolini spoletskoj.

1 Cel. 35—37., *3 Socii* 53 s., *S. Bonav.*, Leg. maj. c. 4 n. 2.

— **J e s e n** 1210. — **p r o l j e ć e** 1211. — Franjo s braćom stanuje u kolibici kod Rivo Torto.

Odmah na povratku iz Rima braća se nastanila u Rivo Torto i tu slijedeću jesen i zimu (»cum hiems existeret«, *Cel.* 42) proveli.

1 Cel. 42—44, *3 Socii* 55., *S. Bonav.*, Leg. maj. c. 4 n. 3 s.

— **9. n o v e m b r a.** — Plemstvo (majores) i niži puk (minores) u Asizu sklapaju ugovor o međusobnom unutrašnjem izmirenju.

»Institutio et perpetualis locatio pro bono pacis et concordie a maioribus et minoribus Assisii facta«. Originalni tekst iz asiškoga komunalnoga arhiva objelodanio *prof. Fr. Pennacchi*, Il patto d' Assisi e S. Francesco, Assisi 1911, p. 3—7; talijanski prevod: *Al. Cristofani*, Delle storie di Assisi³, Assisi 1902, p. 79—82.

1211. — **P o s v o j p r i l i c i u p r o l j e ć e.** — Opat benediktinskoga samostana u Monte Subasio, imenom Macca-beus, daruje Franji Porcijunculu, kamo se Franjo već bio preselio sa svojom družinom.

1 Cel. 44, *2 Cel.* 18, *3 Socii* 55 s., *S. Bonav.*, Leg. maj. c. 4 n. 5; Spec. Perf. c. 55. — Bila je započela vrućina, kada je Franjo ostavio Rivo Torto (»quidam... deveniret ad umbraculum«, *1 Cel.* 44). Ipak Franjo je morao prijeći u Porcijunkulu najkasnije tekom proljeća g. 1211. prije novih misijskih pothvata, jer je iz Riva Torta preveo svih i samo 11 članova (*S. Bonav.*, Leg. maj. c. 4 n. 5, *2 Cel.* 18).

— **22. m a j a.** — Prva glavna skupština (»Capitulum generale«) mlade bratovštine kod Porcijunkule.

3 Socii 57, *Anon. Perusinus* c. VIII n. 37. — Duhovska zakonodavna skupština (»Capitulum Pentecostes«) nije originalno franjevačka, nego ju

je uveo Inocencije III. kod franjevaca kao i kod drugih crkvenih redova enoga doba, i to kod Premonstratensâ 27. jul. 1198 (*Bull. Roman.*, ed. Taurien, t. III p. 126), Trinitaracâ 17. Dec. 1198 (*ib.* p. 136.), Humiliatâ 16. juna 1201 (*Tiraboschi*, *Vet. Hum. Monum.* t. II p. 144), Crnoga Reda 20. aug. 1210 (*Migne*, P. L. t. 216, col. 312), te za sve Redove općim crkvenim zakonom g. 1215. (*Con. Later. IV*, *Decreta XII*, *De communibus capitulis monachorum*, *Mansi*, t. 22, col. 999).

— 29. septembra. — Mihaeljdanska skupština (*Capitulum s. Michaelis*) kod Porcijunkule.

3 *Socii* 57, *Anon. Perusinus* č. VIII n. 37.

1212. — 18./19. marta. — Klara pl. Scifi u društvu svoje rodakinje Miroslave de Gelfutio de Assesi prima pokorničko odijelo i polaže zavjete u rukama sv. Franje u crkvi Porcijunkuli.

1 *Cel.* 18, 3 *Socii* 24, *Leg. S. Clarae* n. 7 s., ed. Francesco Pennacchi, Assisi 1910, p. 10—14, 1. *Leg. Minor S. Clarae* c. 1, ed. P. M. Bihl, *Archiv. Franciscanum Historicum* (AFH), VII p. 40 s., II *Processo di canonisatione di S. Chiara d' Assisi* II, 1, ed. P. Z. Lazzeri, AFH XIII p. 443 i 447. — Tvrdnja P. Lazzeri, AFH XIII p. 434, da se Klara obratila na 28. marta 1211. osniva se na kritički nepouzdanim svjedočanstvima sestre Cecilije da Spello, Christiane de Assesi i Amate da Cocorano (II *Processo di canonisatione* IV, VI, XIII, AFH, XIII p. 462, 464, 482). Tomu se protive svi dosada poznati autentični izvori, a i u samom *Processo* prvorazredna svjedočanstva sestre Pacifike de Gelfutio de Assesi (*Processo* I, 3, AFH, XIII 443), Bone de Guelfuccio de Assesi (*ib.* XVII, 3, AFH, XIII 489), Benvenute da Peroscia (*ib.* II, 2, AFH, XIII 447) i Beatrice, rođene sestre Klarine (*ib.* XII, 5, AFH, XIII 480).

— 3. aprila. — Obraćenje Agneze, rođene sestre Klarine.

Legenda S. Clarae n. 24, *Vita sororis Agnetis, germanae S. Clarae*, *Chronica* 24 Gen., *Anal. Franciscana*, III 174.

— 13. maja. — Duhovsko *Capitulum generale* kod Porcijunkule. Vjerojatno tada učinjeni prvi nadopunjeni i proširenje Pravila.

Ćir Mandić, op. c. p. 53—59, 127 s.

— Tekom ljeta. — Franjo dobio od opata de Monte Subasio crkvicu sv. Damnjana za Klaru i njezine drugarice. Uredjenje prvoga samostana »*Pauperum Dominarum*«

Leg. S. Clarae n. 10; II *Processo di canonisatione*, XII, 5, AFH XIII. 480; *Testament. S. Clarae*, *Seraph. Legislat. textus originales*, *Ad Claras Aquas* 1897, p. 275.

— 29. septembra. — *Capitulum S. Michaelis* kod Porcijunkule. Franjo lično nazočan.

— **ca prvih dana oktobra.** — Put Franjin u Siriju. Protivnim vjetrovima bačen na dalmatinsku obalu.

»Sexto namque conversionis suae anno... ad partes Syriae voluit transfretare. Qui cum navem quamdam, ut illuc tenderet, intravisset, ventis contrariis flantibus in partibus Scлавoniae cum caeteris navigantibus se invenit«, *1 Cel.* 55; *Vita S. Francisci versificata* n. 101—104, *Julianus de Spira* c. VIII, n. 34, *Anal. Bol.* XXI, p. 179 s.; *S. Bonav.*, *Leg. maj.* c. 9 n. 5.

— **koncem novembra ili tekom decembra.** — Povratak Franjin u Italiju preko Ankone.

Neko vrijeme Franjo je ostao na obalama slavenskim tražeći zgodu da nastavi put u Siriju. Videći da te godine (1212.) ne će nijedna lađa iz Dalmacije na Istok, još iste godine (1212.) ukrcao se na lađu za Ankonu. Izvori navedeni u prednjoj bilješci.

1213. — **8. maja.** — Grof Orlando dei Catanei di Chiusi daruje Franji Alvernsku goru (La Verna, Casentino).

Cfr Darovnicu sinova grofa Orlanda di Chiusi od 9. jula 1274. kod *P. S. Mencherini*, *Codice Diplomatico della Verna*, n. 28, Firenze 1924, p. 38 s. (cfr ib. p. V.).

— **2. juna.** — Duhovski capitulum generale kod Porcijunkule. Franjo lično nazočan u Asizu.

— **Tekom juna po svoj prilici.** — Franjin put u Maroko. Na putu u Španiji teško obolio.

Prvi i drugi pokušaj Franjin, da dopre među nevjernike i da zadobije mučenički vijenac, psihološki su i historički usko povezani, i ne smijedu se mnogo jedan od drugoga rastavljati. »Post non multum enim temporis versus Marrochium iter arripuit...«, *1 Cel.* 56, Cfr *Vita S. Francisci versificata* n. 105, *S. Ecnav.*, *Leg. maj.* c. 9 n. 6.

— **29. septembra.** — Capitulum S. Michaelis kod Porcijunkule. Franjo osutan na putu u Španiji.

1214. — **Rano proljeće.** — Povratak Franjin iz Španije u Italiju.

1 Cel. 56; *Celano*, *Tractatus de Miraculis* n. 34; *Julianus de Spira*, c. VII n. 35; *S. Bonav.*, *Leg. maj.* c. 9 n. 6; *Vita S. Fr. versificata* n. 105. — *N. Papini*, *Storia di S. Francesco d' As. I.*, Foligno 1825, p. 79 s. misli, da se Svetac povratio u Italiju pod konac g. 1213.

Nije nemoguće, ali je više vjerojatno, da se Franjo povratio ranim proljećem 1214. Put tamo i natrag, zatim teška bolest, koja je morala dulje trajati i oslabiti Sveca za putovanje pješke, traže više mjeseci. — O mjesnim tradicijama španjolskim o putovanju sv. Franje cfr *P. Atanasio López*, *Viaje de San Francisco a España*, *Archivo Iberico-Americano*, An. I, Madrid 1914, p. 13—45, 257—89, 433—69.

— 18. m a j a. — Duhovski generalni Kapitul. Franjo u Asizu. U Red primljen prvi biograf sv. Fr. Toma de Celano.

Celano primljen u Red malo poslije povratka sv. Franje iz Španije: »Sed bonus Deus, cui mei et multorum sola bonitate placuit recordari! . . . Revertente quoque ipso ad ecclesiam Sanctae Mariae de Portiuncula, tempore non multum post, quidam litterati viri et quidam nobiles ei gratissime adhaeserunt,« *I Cel.* 55 s.

— 29. s e p t e m b r a. — Capitulum S. Michaelis kod Porcijunkule. Franjo lično nazočan.

— 1212./1215. — Franjo piše pravila (»Formula vitae«) za Klaru i njezine sestre.

Cfr. *P. L. Oligier*, »De origine regularum S. Clarae, Arch. Fr. Hist. V, p. 185—193. — »F o r m u l a v i t a e« bila je prava regula. Osim onoga, što navodi Klara u *Regula*⁹ c. 6 i svomu Testamentu (Seraph. *Legislationis textus originales*, p.62, 275 s.; *H. Boehmer*, *Analekten*, Tübingen u. Leipzig 1904 p. 35), sadržavala je i druge propise za uređenje života Klarinih drugarica. To se jasno vidi iz bule Grgura IX. »*Angelis gaudium*« od 11. maja 1238. (*Sbaratea*, *Bullarium Franciscanum I, Romae 1759*, p. 243). »For. vitae« sastavljena je prije sabora Later. IV., jer se ne može pomisliti, da bi Franjo sastavljao novu Regulu za Klarise protiv izričitoj zabrani Concila (can. XIII., *De novis religionibus prohibitis*, *Mansi*, t. 22 c. 1002.).

— 1214. 21. III. — 1215. n o v e m b a r. — Smrt prvoga zaštitnika sv. Franje kardinala Johannis de S. Paulo.

Cfr. *K. Wenck*, *Die römischen Päpste zwischen Alexander III. u. Innocenz III. u. A. Brackmann*, *Papstum u. Kaisertum*, München 1925., p. 415—74; *P. M. Bihl*, *AFH XIX.* p. 282—5.

1215. — 7. j u n a. Capitulum Pentecostes kod Porcijunkule Franjo nazočan.

— 29. s e p t e m b r a. — Capitulum S. Michaelis. Franjo u Asizu.

— 11.—30. n o v e m b r a. — Concilium Lateranense IV. u Rimu. Zabranjeni novi Redovi i nova redovnička pravila.

Mansi, *Amplissima Collectio Conciliorum* t. 22, Paris u. Leipzig 1903., c. 982 ss.; *F. Hurter*, *Geschichte Papst Innocenz III. u. s. Zeitgenossen*, Bd. II. p. 538 ss.; *C. J. v. Hefele*, *Conciliengeschichte*, V,² Freiburg i. Br. 1886., p. 872—905.

Na Koncilu nije bilo govora o franjev. Reguli niti je Franjo tom prigodom bio u Rimu. Drukčije se ne da rastumačiti šutnja starijih izvora o tome, niti postupak biskupa u Francuskoj i drugdje, koji g. 1219./20. tjeraju franjevece iz svojih biskupija i pitaju Papu, da li se taj Red ima smatrati odobrenim prema zaključcima sabora Later. IV., na kojemu su dotični biskupi lično prisustvovali. Cfr pismo Honorija III, »*Pro dilectis*

filiis« od 29. maja 1220., *Sbaralea* I. p. 5; *Jordanus* 4; *N. Papini*, *La Storia di S. Francesco d' Assisi*, I. I. Fuligno 1825., p. 86 s.

— 1215./1216. — Klara (prima Regulu sv. Benedikta i) preuzimlje upravu samostana San Damiano u Asizu.

»Triennio vero post suam conversionem... cogente autem beato Francisco, suscepit tandem regimen dominarum«, *Celano*, *Leg. S. Clarae* n. 12; cfr. bulu canonisationis S. Clarae n. 7, AFH, XIII., p. 503; *Il Processo* I., 6, AFH, XIII., p. 443; *P. L. Oliger*, AFH, V., p. 192, 204.

1216. — 29. maja. — Duhovsko Capitulum generale. Franjo u Asizu.

— c a j u n — j u l. — Inocencije III. daje Klari »P r i v i l e g i u m p a u p e r t a t i s«.

Celano, *Leg. S. Clarae* 14; *Il Processo*, III., 13, XII., 6. Cfr. *P. L. Oliger*, AFH, V. p. 189—193; *P. Sabatier*, *Le privilège de la pauvreté*, *Revue d'hist. franciscaine* t. I., Paris 1924., str. 1—54. — Po svoj prilici, kada je Klara morala primiti benediktinsku Regulu, tražila je od Pape »Pr. paupertatis« kao iznimku od te Regule u pogledu siromaštva.

— 16. j u l a. — Franjo u Perugji na smrti Inocencija III. Tu se upoznaje s Jakovom de Vitry.

»In cuius obitu fuit praesentialiter S. Franciscus«, *Eccleston* c. 15. »Veni in civitatem quandam que Perusium nuncupatur, in qua papam Innocentium inveni mortuum, sed necdum sepultum«, *J. de Vitry*, *Ep. I.*, *Boehmer*, *Analekten* 96.

— 18. j u l a. — Honorije III. izabran papom u Perugji.

Pothast Aug. Regesta Pont. Rom. I n. 5317.—20.

— P o č e t k o m a u g u s t a (?!) — Franjo dobiva u Perugji porcijunkulski oprost od pape Honorija III.

Cfr. *Sabatier*, *Fr. Bartholi Tractatus de Indulgentia S. M. de Portiuncula*, Paris 1900; *Dr P. Holzappel*, *Entstehung des Portiuncula-Ablasses*, AFH, I., p. 31—44.

— 29. s e p t e m b r a. — Capitulum S. Michaelis kod Porcijunkule. Franjo nazočan.

— O k t o b a r. — J. de Vitry izvješćuje svoje prijatelje u Belgiji o franjevačkom pokretu.

(Nastavit će se.)